ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор ВСП ФКБХТ ЗНУ

_____ О.Л. Олійник

«___» _____ 2022 р.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ВІДОКРЕМЛЕНОМУ СТРУКТУРНОМУ ПІДРОЗДІЛІ «ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ БІЗНЕСУ ТА ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

Положення розглянуто та схвалено рішенням Педагогічної ради Відокремленого структурного підрозділу «Фаховий коледж бізнесу та харчових технологій Запорізького національного університету»
протокол № 1 від 31.08.2022 р.

Запоріжжя,
2022

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про навчально-методичне забезпечення освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі «Фаховий коледж бізнесу та харчових технологій Запорізького національного університету» (далі – Положення) є нормативним документом Відокремленого структурного підрозділу «Фаховий коледж бізнесу та харчових технологій Запорізького національного університету» (далі – Коледж) і визначає систему відпрацювання та оформлення нормативних, навчальних і методичних документів, які об’єднуються в навчально-методичне забезпечення спеціальності у Коледжі.

1.2. Положення розроблено на підставі та відповідно до законів України "Про освіту" від 05.09.2017 № 2145-VIII, "Про фахову передвищу освіту" від 06.06.2019 № 2745-VIII, постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015
№ 1187 "Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти", Положення про організацію освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі «Фаховий коледж бізнесу та харчових технологій Запорізького національного університету».

1.3. Основними завданнями впровадження Положення є: підвищення якості підготовки здобувачів фахової передвищої освіти шляхом застосування системного підходу у процесі навчально-методичного забезпечення освітнього процесу; визначення вимог до змісту і оформлення навчально-методичної документації у циклових комісіях та у відділенні Коледжу; створення механізму для аналізу якості навчально-методичних (методичних) документів і матеріалів.

1.4. Вимоги Положення є обов’язковими для всіх учасників освітнього процесу Коледжу.

1.5. Навчально-методичне забезпечення передбачає наявність: усіх затверджених в установленому порядку освітніх (освітньо-професійних) програм, навчальних планів, за якими здійснюється підготовка здобувачів фахової передвищої освіти у Коледжі; робочих програм з усіх навчальних дисциплін, які включають: програму навчальної дисципліни, заплановані результати навчання, порядок оцінювання результатів навчання, рекомендовану літературу (основну, допоміжну), інформаційні ресурси в Інтернеті; програм з усіх видів практичної підготовки до кожної освітньої програми; методичних матеріалів для проведення підсумкової атестації

здобувачів фахової передвищої освіти.

ІІ. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Навчально-методичне забезпечення спеціальності – сукупність нормативних, навчально-методичних та контрольних матеріалів, призначених для забезпечення якісної підготовки фахівців, формування у здобувачів освіти відповідних компетентностей, передбачених освітньою (освітньо-професійною) програмою.

Освітньо-професійна програма – єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів, тощо), спрямованих на досягнення визначених результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої та професійної кваліфікації.

Основою для розроблення освітньо-професійної програми є стандарт фахової перед вищої освіти за відповідною спеціальністю.

У межах ліцензованої спеціальності Фаховий коледж розробляє освітньо-професійні програми та затверджує їх відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі «Фаховий коледж бізнесу та харчових технологій Запорізького національного університету». Вимоги до змісту освітньо-професійних програм наведено в Законі України «Про фахову передвищу освіту».

Освітні програми профільної середньої освіти розробляються та затверджуються відповідно до наказів МОН України.

Навчальний план – це нормативний документ закладу освіти, який складається на підставі освітньо-професійної програми та визначає перелік та обсяг нормативних і вибіркових навчальних дисциплін у кредитах ЄКТС, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять (лекції, практичні заняття, семінарські заняття, лабораторні заняття, навчальні та виробничі (технологічні) практики) та їх обсяг, форми проведення семестрового контролю, обсяг часу, відведений на самостійну роботу.

Навчальний план містить графік освітнього процесу, нормативний термін навчання, кваліфікацію.

Навчальний план розробляється на весь період реалізації відповідної освітньо-професійної програми підготовки, затверджується Вченою радою ЗНУ та Педагогічною радою Коледжу та засвідчується печаткою.

Нормативна (обов’язкова) частина

Щонайменше 65% обсягу освітньо-професійної програми має бути

спрямовано на забезпечення результатів навчання за спеціальністю, визначених Стандартом фахової передвищої освіти:

– цикл дисциплін, що формують загальні компетентності;

– цикл дисциплін, що формують спеціальні компетентності

Вибіркова частина:

– вибір закладу освіти (не менше 15%);
– вибір здобувача освіти (не менше 10%)

Індивідуальний навчальний план – формується за результатами особистого вибору здобувачем фахової передвищої освіти дисциплін у межах, встановлених Законом України «Про фахову передвищу освіту», з урахуванням вимог освітньо-професійної програми щодо вивчення її обов'язкових компонент.

Індивідуальний навчальний план є обов'язковим для виконання здобувачем фахової передвищої освіти.

Формування вибіркової складової індивідуального навчального плану за вибором здобувача освіти здійснюється у відповідності до Положення про вільний вибір студентів вибіркових дисциплін у Відокремленому структурному підрозділі «Фаховий коледж бізнесу та харчових технологій Запорізького національного університету».

ІІІ. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна – освітній компонент, який являє собою самодостатню й формально структуровану частину освітньої програми, що містить педагогічно адаптований зміст основ будь-якої галузі діяльності.

3.1. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу з навчальної дисципліни – являє собою сукупність інформаційних і навчально-методичних матеріалів, що призначені забезпечити всі основні його етапи − від надання навчальної інформації, її сприйняття, усвідомлення й застосування з метою оволодіння визначеним обсягом знань та переліком визначених компетентностей, до контролю результатів вивчення навчальної дисципліни. Унормована на відомчому та/або інституційному рівні сукупність зазначених вище матеріалів складає навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни (НМКД).

Навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни (НМКД) – сукупність нормативних, навчально- методичних та програмних матеріалів із конкретної дисципліни, представлених у паперовій та/або електронній формах, упорядкованих без порушення авторських прав на твори, що входять до складу НМКД, необхідних і достатніх для ефективного формування у студентів відповідних компетентностей, передбачених освітньою програмою спеціальності відповідного рівня вищої освіти.

Навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни містить:

1. Навчальну програму навчальної дисципліни.
2. Робочу навчальну програму навчальної дисципліни.
3. Конспекти лекцій навчальної дисципліни.
4. Методичні вказівки (рекомендації) до проведення лабораторних/практичних/семінарських занять та самостійної роботи студентів.
5. Матеріали щодо контролю:

- Завдання (тести) для поточного (модульного) контролю знань студентів.
- Питання (завдання) до семестрового контролю з навчальної дисципліни.
- Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів.

Зміст окремих складових визначається специфікою викладання навчальної дисципліни, формою організації й проведення занять, перспективами використання.

У процесі розроблення навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни педагогічний працівник, користуючись наданим йому Законом України «Про фахову передвищу освіту» правом на академічну свободу, а також орієнтуючись на зазначені освітньо-професійною програмою в описі навчальної дисципліни очікувані результати навчання і дисциплінарні компетентності, може самостійно визначати програмовий зміст курсу, логіку, структуру його вивчення, комплекс методів та освітніх технологій, засоби навчання, засоби діагностики й контролю, а також доповнювати зазначений вище перелік необхідними, за його переконанням, додатковими інформаційними і методичними матеріалами. Такими матеріалами можуть бути словник, довідник, хрестоматія, практикум, банк тестів, контрольних завдань, наочні об’єкти, презентації, аудіо- та відеоматеріали тощо.

Розроблення навчально-методичних матеріалів здійснюється на компетентнісній основі та орієнтується на забезпечення принципу студентоцентрованості.

3.2. Складові навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни.

3.2.1. Навчальна програма навчальної дисципліни

Навчальна програма навчальної дисципліни – нормативно методичний документ, який визначає місце й значення навчальної дисципліни в реалізації освітньої програми в контексті очікуваних результатів навчання та компетентностей, на формування яких спрямоване її вивчення.

У навчальній програмі навчальної дисципліни розробник (група розробників):

- коректно формулює предмет її вивчення, який визначає місце навчальної дисципліни у фаховій підготовці студента (визначається система властивостей узагальненого об’єкту (-ів), що вивчаються у

межах навчальної дисципліни.
- визначає міждисциплінарні зв'язки як місце навчальної дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки фахівця, перелік дисциплін, що передують ії вивченню та на основі яких вона вивчається, а також ті, які вивчаються на її основі;
- на основі опису навчальної дисципліни в освітній програмі спеціальності вказує її мету та завдання.

Примітка:

Мета навчальної дисципліни визначається через перелік компетентностей (здатностей вирішувати певні завдання), які має продемонструвати студент після засвоєння навчальної дисципліни.

Завдання навчальної дисципліни подаються у вигляді переліку очікуваних результатів її вивчення, зазначених в освітньо-професійній програмі.

- називає програмні (дисциплінарні) компетентності (загальні, фахові), на формування яких спрямовано навчальну дисципліну та очікувані результати її вивчення;
- стисло характеризує інформаційний обсяг навчальної дисципліни, подаючи логічно упорядкований, дидактично обґрунтований та анотований перелік основних тем з розподілом за модулями;
- подає переліки рекомендованої літератури (з поділом на основну й додаткову) та інформаційних ресурсів;
- зазначає форму підсумкового контролю (залік, екзамен);
- подає перелік засобів діагностики навчальних досягнень студентів (питання й завдання до усного й письмового опитування, задачі, тестові завдання, завдання до модульних контрольних робіт, колоквіумів, індивідуальні навчально-дослідні завдання, комплексні контрольні завдання, запитання і завдання до семестрового екзамену тощо).

3.2.2. Робоча навчальна програма навчальної дисципліни

Робоча навчальна програма навчальної дисципліни – є обов'язковим документом закладу вищої освіти, що розробляється для кожної навчальної дисципліни на підставі освітньої програми, програми навчальної дисципліни у відповідності до певного навчального плану.

Структурними компонентами РНП є:

- опис навчальної дисципліни у вигляді таблиці – заповнюється на основі навчального плану спеціальності;
- мета й завдання навчальної дисципліни – подаються відповідно до навчальної програми дисципліни;
- тематичний план навчальної дисципліни – подається відповідно до її інформаційного обсягу, визначеного навчальною програмою;

- структура навчальної дисципліни у вигляді таблиці укладається на основі передбаченого навчальним планом розподілу бюджету навчального часу з навчальної дисципліни на аудиторні години за окремими видами занять та години самостійної роботи студентів;
- теми практичних / семінарських / лабораторних занять – визначає викладач – розробник/ група викладачів – розробників РНП;
- теми для самостійної роботи – визначає викладач – розробник/ група викладачів – розробників РНП;
- перелік індивідуальних навчально-дослідних завдань (за наявності) які визначає викладач – розробник/ група викладачів – розробників РНП;
- критерії оцінювання успішності студентів;
- перелік рекомендованої літератури та інформаційних ресурсів.

(Перелік рекомендованої літератури оформлюється відповідно до правил чинного бібліографічного опису).

Інформаційний ресурс – сукупність документів в інформаційних системах (бібліотеках, архівах, банках даних тощо).
Види інформаційних ресурсів:

- новинні стрічки (online-новини);
- підписки на електронні копії періодичних видань;
- доступ до електронних архівів і баз даних, що містять інформацію з найрізноманітніших питань;
- аналітичні звіти і дослідження;
- власні аналітичні матеріали та інші матеріали викладача.

Інформаційні ресурси в широкому сенсі це книги, статті, дисертації, науково-дослідна та дослідно-конструкторська документація, звіти, технічні переклади, довідники тощо, подані в електронній обробці.

Серед інформаційних ресурсів навчальної дисципліни також вказуються підручники, посібники, хрестоматії, словники й довідники, курси і тексти лекцій, практикуми, рекомендації і вказівки тощо, подані в електронному форматі.

Перелік інформаційних ресурсів подається з вказівкою режиму доступу до кожного з них.

3.2.3. Критерії оцінювання результатів навчання (навчальних досягнень) студента

Критерії оцінювання результатів навчання – опис того, що студент повинен зробити і на якому рівні, щоб продемонструвати досягнення результатів навчання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студента з навчальної дисципліни розробляються на основі узагальнених критеріїв.

Узагальнені критерії дають змогу здійснювати оцінювання навчальних досягнень учнів у 12-бальній системі оцінювання:

Рівні компетенції		Критерії
I. Початковий	1	Учень володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються учнем окремими словами чи реченнями.
	2	Учень володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність викласти думку на елементарному рівні.
	3	Учень володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять значну частину навчального матеріалу.
II. Середній	4	Учень володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні.
	5	Учень володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою вчителя логічно відтворити значну його частину.
	6	Учень може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою вчителя може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки.
III. Достатній	7	Учень здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень.
	8	Учень вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом учителя, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під

			керівництвом вчителя.
		9	Учень вільно (самостійно) володіє вивченим обсягом матеріалу, в тому числі і застосовує його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.
IV. Високий		10	Учень виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених учителем.
		11	Учень вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги вчителя знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності. Використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях.
		12	Учень виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання.

Примітка: в таблиці учень – студент, вчитель – викладач.

Методи оцінювання – методи, що охоплюють весь спектр письмових, усних і практичних заходів поточного та семестрового контролю з навчальної дисципліни та використовуються для оцінювання прогресу студента і встановлення факту досягнення ним результатів навчання з навчальної дисципліни. Критерії оцінювання ґрунтуються на визначених освітньою програмою спеціальності для цієї навчальної дисципліни результатах навчання та дисциплінарних компетентностях.

Засоби діагностики навчальних досягнень – стандартизовані методики, які призначені для оцінювання рівня досягнутих студентом результатів навчання та рівня сформованості дисциплінарних компетентностей.

Серед засобів діагностики рівня навчальних досягнень студентів питання, завдання, задачі, тести, контрольні завдання, екзаменаційні білети,

атестаційні екзаменаційні білети курсові роботи, кваліфікаційні роботи тощо.

3.2.4. Лекція в інформаційно-методичному забезпеченні навчальної дисципліни

Навчальний контент – основна інформаційна складова навчально-методичного забезпечення, яка має вигляд авторського рукопису і призначена для інформаційного забезпечення лекційних занять з навчальної дисципліни. У навчальному контенті розкривається програмовий зміст навчальної дисципліни за визначеною робочою навчальною програмою навчальної дисципліни тематикою лекцій.

Лекція – окремий вид аудиторних занять, на яких викладачем-лектором здійснюється усне послідовне систематизоване викладення змісту науки, навчального предмета, певної теми.

Курс лекцій – повний виклад теоретичного матеріалу навчальної дисципліни за темами, визначеними її навчальною програмою.

Курс лекцій включає лекції з дисципліни одного автора або взаємозалежні між собою лекції декількох авторів із декількох питаннях однієї дисципліни. Курс лекцій є доповненням до підручника й подає передусім новий оригінальний матеріал. Лекції створюються на базі прочитаного матеріалу. Курс лекцій – авторська робота, що висвітлює конкретні проблеми, розв’язує проблемні питання, демонструє власну позицію автора. Курс лекцій може бути створений на основі дисертації як результат вивчення актуальної проблеми.

Конспект лекцій – стислий виклад змісту лекцій або окремих розділів навчальної дисципліни за темами, визначеними її навчальною програмою.

Готується за новою дисципліною або як додаток до підручника. У ньому розглядають переважно нові проблеми, розкривають альтернативні рішення, характеризують оригінальні напрямки розвитку галузі.

Опорний конспект лекцій – рукопис викладу змісту навчальної дисципліни за допомогою певних символів, таблиць, схем, спеціально розроблених до відповідної теми.

При створенні опорних конспектів навчальна інформація заноситься у вигляді ключових слів, цифр, визначень, графіків, схем, математичних символів, які дозволяють відтворити в пам’яті раніше розглянуті питання, дешифровка яких займає менше часу, дозволяє логічно переходити від одного питання до іншого.

Текст лекцій – виклад матеріалу окремих розділів навчальної дисципліни.

У конспекті лекцій подаються основні поняття дисципліни, у певній науковій та логічній послідовності без надмірної деталізації розкриваються основні питання курсу. У конспекті лекцій студенти мають також знайти інформаційні матеріали для самостійної роботи, прикладні й довідкові дані, про які лектор може безпосередньо і не згадувати у процесі читання лекції,

але які входять до визначеного програмою навчальної дисципліни її змісту. Кожна лекція має містити план і перелік використаних джерел та інформаційних ресурсів.

Тексти та конспекти лекцій можуть бути оригінальними авторськими розробками або складені на основі підручника чи посібника.

У разі, якщо тексти та конспекти лекцій мають авторську розробку, прізвище автора ставиться на титульному листі перед назвою. У разі видання компільованих текстів та конспектів лекцій прізвище укладача ставиться після назви на зворотній стороні титульного листа. Рішення щодо авторства чи укладання навчального видання, його доцільності та якості приймається засіданням циклової комісії, про що робиться відповідний запис у протоколі.

Зміст та обсяг текстів і конспектів лекцій має співвідноситися з бюджетом часу, відведено на вивчення дисципліни, реальним бюджетом навчального часу студентів, враховувати рівень забезпечення самостійної роботи навчальною літературою та інформаційними джерелами.

Вимоги до лекції

Загальними вимогами до лекції є такі:

- Відповідність змісту лекції заявленій темі, її інформативність.
- Чітка структура та логіка розкриття змісту навчального матеріалу.
- Високий професійний рівень інформації, що повідомляється студентам.
- Оптимальний обсяг інформації, її методична розробка.
- Зрозумілість, доказовість та аргументованість суджень.
- Наявність достатньої кількості яскравих переконливих фактів, прикладів, документів.
- Аналіз різних точок зору щодо проблем, висвітлених в лекції.
- Визначення й роз’яснення основних термінів і понять.
- Формулювання положень, формування висновків.
- Оптимальність дібраних прийомів і методів повідомлення матеріалу лекції.
- Активізація мислення студентів, постановка питань для самостійної роботи над змістом лекції.
- Надання студентам можливості слухати, сприймати та коротко занотовувати інформацію.
- Використання дидактичних матеріалів і технічних засобів.

3.2.5. Семінари, практичні, лабораторні заняття:

3.2.5.1. Семінарське заняття

Семінар – це особлива форма організації навчання та водночас типовий метод активного застосування теоретичних знань, якому передує самостійне

вивчення студентами за завданнями викладача окремих питань і тем програмового змісту курсу з наступним оформленням навчального матеріалу у вигляді рефератів, доповідей, повідомлень тощо.

Вимоги до семінару

Загальні вимоги до семінарського заняття є такими:

- мотивація студентів до навчальної діяльності;
- забезпечення оптимальних умов для досягнення мети вивчення навчальної дисципліни;
- стимулювання студентів до досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та оволодіння дисциплінарними компетентностями на основі усвідомлення їхнього значення для успішної професійної діяльності;
- забезпечення формування у студентів здатності до самонавчання та професійного самовдосконалення;
- мотивація студентів до навчально-дослідницької діяльності у певній галузі знань;
- забезпечення самостійної та активної навчальної роботи кожного студента;
- дотримання систематичності й логічної послідовності в опануванні змістом навчальної дисципліни та формуванні дисциплінарних компетентностей;
- включення в зміст семінарських занять проблемних, дискусійних питань, творчих завдань;
- здійснення систематичного контролю навчальної діяльності студентів та оцінювання рівня їхніх навчальних досягнень з навчальної дисципліни.

3.2.5.2. Практичне заняття

Практичне заняття – форма організації аудиторного заняття у вищій школі, на якому викладач організовує розгляд студентами теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння й навички їхнього практичного застосування шляхом виконання студентами відповідно сформульованих завдань.

Практичні заняття покликані реалізувати безпосередній первинний зв'язок теорії та практики в освітньому процесі з навчальної дисципліни.

Вимоги до практичного заняття

Загальні вимоги до проведення практичного заняття такі:

- мотивація студентів до навчальної діяльності;
- використання оптимальних методів для досягнення мети навчання з навчальної дисципліни;
- стимулювання студентів до оволодіння дисциплінарними

компетентностями та усвідомлення їхнього значення для успішної професійної діяльності;
- забезпечення формування у студентів здатності до самонавчання та професійного самовдосконалення;
- забезпечення самостійної та активної навчальної роботи кожного студента;
- дотримання систематичності й логічної послідовності в опануванні змістом навчальної дисципліни та формуванні дисциплінарних компетентностей;
- використання професійно спрямованих практичних завдань та завдань творчого рівня;
- мотивація студентів до навчально-дослідницької діяльності у певній галузі знань;
- здійснення систематичного контролю навчальної діяльності студентів та оцінювання рівня їхніх навчальних досягнень з навчальної дисципліни.

Інструктивно-методична розробка практичного заняття – виклад матеріалу, що призначений для конкретизації підготовки студентів до нього та визначає послідовність дій щодо досягнення запланованої мети.

До методичної розробки практичного заняття як окремий елемент доцільно включати інструктивно-методичні матеріали щодо самостійної роботи студентів за такою орієнтованою структурою: тема СРС, питання, практичні завдання для студентів, форма подання результатів (звітування) про самостійну роботу за вказаною темою, перелік літератури та інформаційних ресурсів для виконання завдань самостійної роботи. Викладач може включити до інформаційно-методичних матеріалів із самостійної роботи засоби для проведення студентом самоконтролю (питання для самоконтролю, тести, контрольні завдання, задачі, тощо).

3.2.5.3. Лабораторне заняття

Лабораторне заняття – інтегрує теоретико-методологічні знання, практичні уміння і навички в єдиному процесі діяльності навчально-дослідницького характеру.

За умов лабораторного заняття студент під керівництвом викладача проводить натурні або імітаційні експерименти, досліди з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень, набуває компетентностей у роботі з лабораторним устаткуванням, обладнанням, обчислювальною технікою, вимірювальною апаратурою, а також компетентностей дослідницького характеру в певній галузі наукової і практичної діяльності.

Перелік тем лабораторних занять визначається робочою навчальною програмою навчальної дисципліни та узгоджується зі змістом лекцій, тематикою практичних занять.

Вимоги до лабораторного заняття

Загальні вимоги до проведення лабораторного заняття такі:

- забезпечення належного навчально-методичного рівня, зв’язок зі змістом лекцій, практичних занять та самостійною роботою;
- відповідність дібраних методів і завдань меті лабораторного заняття;
- мотивація студентів до навчальної діяльності та стимулювання до оволодіння дисциплінарними компетентностями;
- наявність достатньої кількості необхідного обладнання, устаткування, матеріалів у достатній кількості та в належному стані, готовність робочих місць студентів відповідно до характеру лабораторних завдань;
- ознайомлення студентів з правилами техніки безпеки при виконанні лабораторних завдань;
- наявність інструктивно-методичних матеріалів до лабораторного заняття;
- актуалізація базових теоретичних знань студентів;
- забезпечення самостійності студента у процесі виконання завдань лабораторного заняття;
- повідомлення вимог до оформлення звіту та до його захисту його перед викладачем;
- мотивація студентів до науково-дослідницької діяльності у певній галузі знань;
- забезпечення контролю за навчальною діяльністю студентів та здійснення об’єктивного оцінювання рівня їхніх навчальних досягнень.

Методичні вказівки (рекомендації) до лабораторного заняття – виклад матеріалу, що містить послідовний опис ходу виконання програмових завдань, рекомендації для виконання завдань (заходів), правила техніки безпеки, тощо.

До інструктивно-методичної розробки лабораторного заняття як окремий елемент доцільно включити інструктивно-методичні матеріали до самостійної роботи студентів за наступною структурою: тема СРС, питання і завдання для студентів щодо попереднього ознайомлення з планом, програмою дослідження або змістом та послідовністю виконання завдань лабораторної роботи, вимоги до форми і змісту звіту про самостійну роботу, перелік літератури та інформаційних ресурсів для виконання завдань самостійної роботи.

3.2.6. Навчально-методичне та організаційне забезпечення самостійної навчальної роботи студентів

Самостійна навчальна робота студента – це навчальна діяльність студента у процесі аудиторних занять та у позааудиторний навчальний час, яку педагогічний працівник планує разом із студентом, але виконує її студент за завданням та під методичним керівництвом і контролем педагогічного працівника без його безпосередньої участі.

Самостійна навчальна робота формує у студентів здатності до

самостійної роботи у навчальній, науковій, професійній галузях, сприяє оволодінню досвідом творчої, дослідницької, соціально значущої діяльності.

Самостійна навчальна діяльність з переходом студентів на старші курси поступово має набувати характеру дослідницького пошуку.

Позааудиторна самостійна робота студента (далі – СРС) як форма організації освітнього процесу у закладі фахової перед вищої освіти є рівноправною поряд з аудиторними формами організації освітнього процесу.

На самостійну навчальну роботу відводиться до двох третин усього бюджету навчального часу, наданого студентові на повне засвоєння змісту навчальної дисципліни. Якість надання освітніх послуг безпосередньо залежить від належної організації та навчально-методичного супроводу СРС.

Визначаючи тематику самостійної роботи слід враховувати специфіку навчальної дисципліни, її складність, дидактичну розробленість.

Планування СРС здійснюється за темами, визначеними у робочій навчальній програмі навчальної дисципліни. Тематика СРС базується на програмовому змісті навчальної дисципліни, враховуючи його специфіку та рівень складності окремих розділів, тем, їхню інформаційну забезпеченість.

Вимоги до самостійної навчальної роботи студента

Серед загальних вимог до організації СРС такі:

- обґрунтована необхідності завдань у цілому й конкретного завдання зокрема;
- відкритість завдань, тобто обізнаність студентів з їхнім змістом, можливість проаналізувати правильність та корисність виконаної роботи, поінформованість щодо критеріїв оцінювання самостійної роботи;
- надання студентам достатніх методичних рекомендацій щодо порядку виконання завдань самостійної роботи;
- надання студентам можливості виконувати творчі роботи, не обмежуючи їх виконанням стандартних завдань;
- індивідуалізація самостійної роботи студентів, наявність індивідуальних завдань, які можуть виконувати за бажанням усі студенти або окремі з них, що сприяє самореалізації студента, його професійному саморозвитку;
- нормування завдань для самостійної роботи, яке базується на визначенні витрат часу та трудомісткості різних видів;
- облік та оцінювання якості виконаних завдань;
- стандартизація вимог та наявність критеріїв оцінювання самостійної роботи.

Інформаційно-методичні матеріали до самостійної навчальної роботи студента – інформаційно-методичні матеріали до СРС з певної теми можуть оформлятися у вигляді окремої збірки методичних матеріалів і бути окремою складовою навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни, а

можуть подаватися в змісті методичних розробок до семінарів, практичних, лабораторних занять як окрема їхня компонента.

3.2.7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ)

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) – є окремим видом самостійної роботи студентів. Це вид позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького чи проєктно-конструкторського характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни.

Питання щодо включення ІНДЗ до завдань самостійної роботи студента з навчальної дисципліни вирішується на засіданні циклової комісії обґрунтовано на основі мети, завдань та очікуваних результатів вивчення навчальної дисципліни. Доцільним є планування одного Індивідуального завдання (ІНДЗ) на семестр або на весь період вивчення дисципліни в цілому. Кількість варіантів ІНДЗ, запропонованих студентам до вибору, не може бути меншою загальної кількості студентів академічної групи. Допускається виконання студентами ІНДЗ у складі мікрогрупи, якщо завдання має характер спільного комплексного проекту. Оцінюючи рівень виконання такого ІНДЗ студентами, викладач бере до уваги ступінь участі в його виконанні кожного студента.

Разом із завданнями студентам надаються методичні вказівки та вимоги до їхнього виконання та оформлення, повідомляються терміни виконання та подання викладачеві, критерії оцінювання.

3.2.8. Методичне забезпечення контролю навчальних досягнень студента з навчальної дисципліни (екзамену).

Поточний контроль – це контроль, який здійснюється у процесі вивчення навчальної дисципліни (предмета) з метою виявлення ступеня розуміння студентом засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі.

Поточний контроль включає усний, письмовий, тестовий контроль, контроль виконання практичних завдань, ситуаційних задач, розрахунково-графічних і творчих завдань у процесі аудиторних занять та самостійної навчальної роботи студентів, контроль виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань тощо.

Семестровий контроль – це різновид підсумкового контролю, який дозволяє встановити рівень засвоєння студентом навчальної дисципліни або її окремої логічної завершеної частини в цілому. Формами семестрового контролю є залік та екзамен. Загальна кількість питань (завдань) до екзамену з навчальної дисципліни повинна охоплювати весь матеріал дисципліни і бути пропорційно розподілена між всіма екзаменаційними білетами, що виносяться на захід. Загальна кількість екзаменаційних білетів становить, як правило – 25-30 штук. Рекомендована кількість питань і завдань в одному білеті – 3-4.

Переліки питань і завдань до семестрового екзамену містять увесь

програмовий зміст навчальної дисципліни. Ці переліки мають базуватися на запланованих результатах навчання, надавати викладачеві можливість здійснити перевірку рівня їхнього досягнення, дозволяти встановити рівень сформованості дисциплінарних компетентностей.

Переліки питань і завдань до модульного контролю та семестрового контролю у формі екзамену разом з критеріями оцінювання результатів проходження цих контролів надаються студентам, як правило, на початку семестру, в якому вивчається навчальна дисципліна.

3.3. Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни у вигляді окремих видань

До основних видів інформаційного забезпечення освітнього процесу згідно з «ДСТУ 3017:2015. Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять» (чинний від 2016-07-01) належать:

Навчальна програма – видання, що визначає зміст, обсяг, а також порядок вивчення й викладання певної навчальної дисципліни чи її розділу. Навчальні програми призначені насамперед викладачам і методистам, що організовують навчальний процес. У програмах відбитий зв’язок між дисциплінами, представлені види навчальних занять, указані літературні джерела, на підставі яких розроблений предмет.

Підручник – навчальне видання, яке систематизовано відтворює зміст навчального предмету, курсу, дисципліни відповідно до офіційно затвердженої або експериментальної навчальної програми.

Підручник повинен мати високий науково-методичний рівень, містити необхідний довідковий апарат.

Навчальний матеріал має бути пов’язаний з практичними завданнями, мають простежуватися тісні міжпредметні зв’язки.

Електронний підручник – являє собою навчальний матеріал, поданий у вигляді множини HTML-сторінок, об’єднаних в єдину структуру за допомогою гіпертексту і засобів Java Script.

Навчальний посібник – навчальне видання, яке доповнює або частково замінює підручник у викладі навчального матеріалу з певного предмета, курсу, дисципліни або окремого їх розділу.

Навчальний посібник повинен мати високий науково-методичний рівень, містити необхідний довідковий апарат.

Навчальний матеріал має бути пов’язаний з практичними завданнями, мають простежуватися тісні міжпредметні зв’язки.

За наявності підручників з дисципліни навчальні посібники слід випускати для доповнення або заміни на основі нових методичних підходів, не допускаючи дублювання.

Навчальний наочний посібник – навчальне видання та/або виріб, які містять ілюстративно-наочні матеріали, що сприяють вивченню і викладанню предмета, курсу, дисципліни, засвоєння їхнього змісту, а також розвиткові особистості (різновидом є картографічні посібники, таблиці, плакати,

альбоми тощо).

Курс лекцій – навчальне видання повного викладу тем навчальної дисципліни, визначених програмою. Курс лекцій включає лекції з дисципліни одного автора або взаємозалежні між собою лекції декількох авторів із декількох питаннях однієї дисципліни. Курс лекцій є доповненням до підручника й подає передусім новий оригінальний матеріал. Лекції створюються на базі прочитаного матеріалу. Курс лекцій – авторська робота, що висвітлює конкретні проблеми, розв'язує проблемні питання, демонструє власну позицію автора. Курс лекцій може бути створений на основі дисертації як результат вивчення актуальної проблеми.

Конспект лекцій – навчальне видання стислого викладу курсу лекцій або окремих розділів навчальної дисципліни. Готується за новою дисципліною або як додаток до підручника. У ньому розглядають переважно нові проблеми, розкривають альтернативні рішення, характеризують оригінальні напрямки розвитку галузі.

Текст лекцій – навчальне видання викладу матеріалу певних розділів навчальної дисципліни.

Тексти лекцій повинні мати високий науково-методичний рівень, містити необхідний довідковий апарат. Навчальний матеріал має бути пов'язаний з практичними завданнями, мають простежуватися тісні міжпредметні зв'язки.

Текст лекцій може мати розмовний стиль викладу; містити цікаві приклади, які повинні зацікавити студента; ілюстративний і табличний матеріал, які підвищують цінність теоретичного матеріалу тощо.

Тексти лекцій можуть містити додатки, які допоможуть студенту самостійно опрацьовувати матеріали, які важко знайти, містяться в офіційних чи виробничих виданнях.

Хрестоматія – навчальне видання літературно-художніх, історичних та інших творів чи уривків з них, які є об'єктом вивчення. У хрестоматію можуть включати методичні вказівки, що пояснюють тексти, пов'язують їх із питаннями навчальної дисципліни.

Словник для студентів – довідкове видання упорядкованого переліку мовних одиниць (слова, словосполучення, фрази, терміни, поняття, знаки, імена тощо), доповнених відповідними довідковими даними.

Книги для читання – книги для читання видають з метою допомогти тим, хто вивчає іноземні мови. Вони є додатком до підручника й формують навички роботи з іноземним текстом.

Навчально-методичні посібники – навчальні видання, які крім викладу навчального матеріалу, містять методичні вказівки і рекомендації щодо викладання предмета, курсу, дисципліни або організації самостійної роботи студентів, розвитку та виховання особистості.

Методичні посібники – відповідно до друкованого обсягу методичні посібники поділяються на: методичні вказівки (рекомендації), методичні

видання (наприклад, конспект лекцій, практикум тощо), підручники, посібники.

Методичні вказівки (рекомендації) – навчальне або виробничо-практичне видання пояснень із певної теми, розділу або питання навчальної дисципліни, роду практичної діяльності, з методикою виконання окремих завдань, певного виду робіт, а також заходів.

Методичні вказівки передбачені для студентів, а методичні рекомендації – для викладачів. Методичні вказівки та рекомендації випускаються від імені організації, в якій здійснювалась їхня підготовка (з вказівкою укладача на зворотній сторінці титульного аркуша);

Основною метою видання методичних вказівок (рекомендацій) та методичного видання є оперативне доповнення наявного навчального контенту з дисципліни, а також підручників та навчальних посібників матеріалами щодо методики виконання тих чи інших видів навчальної діяльності та з метою оптимізації викладання навчальних дисциплін.

Методичні рекомендації повинні мати високий науково-методичний рівень, методичний матеріал має пояснювати специфіку дисципліни, особливості опрацювання теоретичного курсу і літературних джерел, виконання індивідуальних і самостійних завдань, підготовки до практичних занять, мають простежуватися тісні міжпредметні зв’язки.

Практикуми – навчальні видання, які містять практичні завдання й вправи, що сприяють засвоєнню студентами набутих знань та умінь, їхній систематизації та узагальненню, а також використовуються для контролю рівня досягнення запланованих результатів навчання.

Збірник задач і вправ – а також тестові завдання, збірники текстів диктантів і переказів – навчальні видання, які містять завдання для практичних занять і самостійної роботи. Розділи можуть відноситися до одного практичного заняття або до змістового модуля.

Робочий зошит – навчальний посібник, який містить особливий дидактичний матеріал і сприяє самостійній роботі студента у процесі вивчення навчальної дисципліни.

Довідник – навчальні видання довідкового характеру, яке містить упорядкований матеріал, узагальнені, стислі відомості про певну галузь знань або діяльності.

Атлас – альбом зображень різних об'єктів (карти, креслення, малюнки тощо), що пропонується з метою навчання або практичного використання.

3.4. Навчально-методичне забезпечення практичного навчання здобувача освіти

3.4.1. Організація практичної підготовки студентів здійснюється відповідно до Положення про проведення практики студентів у Коледжі.

3.4.2. Мета практичної підготовки – набуття студентами професійних компетентностей для використання та прийняття самостійних рішень в

реальних виробничих умовах.

3.4.3. Практика студентів проводиться на базових підприємствах, організаціях різної форми власності, які відповідають певним вимогам для виконання програми практики і з якими укладено з Коледжем договір.

3.4.4. Рівень якості проведення практики забезпечується методами та висококваліфікованими кадрами Коледжу та баз практики.

3.4.5. Підсумковим контролем з практики є оцінювання відповідно до критеріїв, що визначені програмою. Питання про підсумки кожного виду практики обговорюються на засіданнях циклових комісій, а загальний стан практичної підготовки на Педагогічних радах.

3.4.6. Моніторинг якості організації та проведення практики забезпечують щорічні опитування студентів, випускників, потенційних роботодавців, а також система студентського моніторингу якості освітнього процесу.

3.4.7. Практика – є обов'язковим компонентом освітньої програми, який спрямовано на формування й розвиток предметних компетентностей шляхом виконання навчальних та виробничих завдань на підприємствах, в закладах та установах майбутньої професійної діяльності здобувача освіти.

Професійно-практична підготовка здобувача освіти має, як правило, поетапну структуру, яка є наскрізною і складається з ряду освітніх компонентів практичного характеру (практик), визначених освітньо-професійною програмою спеціальності та узгоджених між собою відповідно до дидактичних принципів наступності, системності, міцності знань, поєднання теорії з практикою, абстракції з наочністю.

3.4.8. Наскрізна програма практик – це основний нормативний та навчально-методичний документ закладу фахової передвищої освіти, який визначає концептуальні засади практичної підготовки фахівця певної спеціальності відповідно до освітньо-професійної програми, регламентує послідовність, згідно навчального плану встановлює тривалість і терміни проведення різних видів практик, для кожного виду практик зазначає мету, очікувані результати, загальні та предметні компетентності, на формування яких вона націлена, стисло охарактеризовує зміст практичної підготовки загалом та за окремими видами практики зокрема.

У змісті наскрізної програми обов’язково мають враховуватися особливості сфер працевлаштування здобувачів освіти та їхньої професійної діяльності за фахом.

Наскрізна програма практик розробляється випусковою цикловою комісією та за погодженням з гарантом освітньої програми спеціальності рекомендується до затвердження Педагогічною радою Коледжу. До розроблення наскрізної програми також можуть залучатися інші циклові комісії, які беруть участь у методичному керівництві на різних етапах її реалізації, висококваліфіковані фахівці підприємств, установ та організацій, які визначені в переліку можливих баз практик, потенційні працедавці (стейкхолдери).

Доброю практикою є систематичний перегляд наскрізної програми практики на основі відгуків учасників освітнього процесу та стейкхолдерів.

Структура наскрізної програми практик

Наскрізна програма практик складається за освітньо-професійною програмою спеціальності до певного навчального плану. Вона включає такі розділи:

Загальні положення, що містять:

- мету та завдання на основі опису в освітній програмі спеціальності;

(Мета практичної підготовки визначається через перелік компетентностей (здатностей вирішувати певні завдання), які має продемонструвати студент в процесі практики: («діяльність» + «об'єкт діяльності»)

Завдання практики подаються у вигляді переліку очікуваних результатів її проходження, зазначених в освітньо-професійній програмі).

- перелік компетентностей, на формування яких спрямовано практичну підготовку, та очікувані результати її проходження;
- перелік видів практик, що передбачені навчальним планом відповідної спеціальності із зазначенням термінів проведення (курс та семестр);
- порядок і загальні критерії оцінювання практик.

3.4.9. Робоча програма практики

Робоча програма практики – це унормований навчально-методичний документ закладу фахової передвищої освіти, який розробляється на основі наскрізної програми практик згідно діючого навчального плану з метою визначення змісту та організаційних засад певної практики.

Для студентів та керівників практики робоча програма практики є основним навчально-методичним документом, на підставі якого розробляються інші методичні документи.

У змісті робочої програми обов'язково мають зазначатися бази практик, враховуватися їхні особливості та специфіка професійної діяльності за фахом.

Робоча програма практики розробляється випусковою цикловою комісією. До розроблення робочої програми також можуть залучатися інші циклові комісії, які беруть участь у методичному керівництві окремими модулями цієї практики, а також висококваліфіковані фахівці підприємств, установ та організацій, які визначені в переліку баз практик.

Структура робочої програми практики

- Назва практики
- База(и) практики

- Загальні положення, що містять Мету та завдання на основі опису в освітньо-професійній програмі спеціальності та наскрізній програмі практик; (Мета практичної підготовки визначається через перелік компетентностей (здатностей вирішувати певні завдання), які має продемонструвати студент в процесі практики: («діяльність» + «об'єкт діяльності»). Завдання практики подаються у вигляді переліку очікуваних результатів її проходження, зазначених в освітньо-професійній програмі).
- Критерії і порядок оцінювання результатів практики.
- Практики. Назви, мета і завдання кожної.
- Завдання для студентів. Перелік практичних завдань, рекомендації щодо їхнього виконання, форма представлення результатів, рекомендована література та інформаційні ресурси, необхідні для виконання завдань.
- Перелік звітної документації.
- Вимоги до структури та змісту звіту про виконання програми практики.

3.5. Навчально-методичне та організаційно-методичне забезпечення виконання курсових і кваліфікаційних робіт

3.5.1. Курсова робота

Курсова робота – це індивідуальне завдання, яке є обов'язковим в освітньо-професійній програмі. Виконання курсової роботи спрямоване на формування передбачених освітньо-професійною програмою загальних та спеціальних компетентностей.

Тематика курсових робіт

Тематика курсових робіт щорічно укладається та/або коригується й оновлюється та затверджується відповідними цикловими комісіями на основі програмового змісту навчальної дисципліни або комплексу дисциплін, з яких вона запланована.

Тема курсової роботи не може повторюватися в межах потоку студентів певної спеціальності.

Тематика курсових робіт, запропонована цикловою комісією, не є вичерпною. Студент може запропонувати на розгляд циклової комісії власну тему з обґрунтуванням актуальності її виконання. Остаточне формулювання теми курсової роботи залишається за керівником.

Студентові надається право самостійно обрати керівника курсової роботи з числа запропонованих цикловою комісією педагогічного складу, а також тему курсової роботи з переліку, затверджених цикловою комісією.

Вимоги до змісту та оформлення курсової роботи, фахова специфіка захисту курсових робіт уточнюється у методичних рекомендаціях, які розробляють циклові комісії.

Оцінювання курсових робіт

Оцінювання курсової роботи складається із:

- оцінювання керівником рівня виконання курсової роботи;
- оцінювання захисту курсової роботи студентом.

Критерії оцінки курсових робіт

Курсові роботи оцінюють за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). При оцінюванні курсової роботи враховують теоретичну і практичну цінність роботи, послідовність викладу матеріалу, оформлення, змістовність доповіді і відповідей на запитання під час захисту курсової роботи, відгук наукового керівника роботи.

Орієнтовні критерії та порядок оцінювання курсової роботи подано у наступній таблиці:

Загальнообов'язкові вимоги	Вимоги щодо графіка виконання. Робота виконана відповідно до затвердженого плану та встановленого графіка виконання курсової роботи. Передбачається зниження оцінки за несвоєчасне представлення курсової роботи на перевірку згідно з затвердженим графіком: за кожний прострочений тиждень – «1» бал.
Оцінка «відмінно»	Вимоги щодо змісту. Студент у повному обсязі розкрив зміст затверджених до розгляду розділів курсової роботи, показав систематичні та глибокі знання навчального матеріалу з тематики курсової роботи, є у наявності обґрунтування вибору теми, її актуальність, формулювання мети та завдань курсової роботи, робота носить науково-дослідний характер, дана глибока оцінка стану розв'язання поставлених проблем, робота насичена фактичними даними (у вигляді таблиць, рисунків), проведений глибокий їх аналіз, застосовані інноваційні інформаційні технології щодо обробки та аналізу даних, дотримано співвідношення теоретичної та практичної частини робіт, зміст курсової роботи викладений у логічній послідовності, розроблені відповідні узагальнення і висновки, наведені практичні приклади в контексті тематичного теоретичного матеріалу. При написанні курсової роботи використаний широкий перелік сучасних літературних джерел. Вимоги щодо оформлення. Відповідність оформлення роботи вимогам діючих нормативних документів щодо виконання та оформлення таблиць і рисунків, списку літератури, наявності в роботах посилань на використані джерела, нумерації сторінок, додатків та ін. У додатках наводяться практичні матеріали організації чи підприємства та інформація, яку ви вважаєте за потрібне додати для ілюстрації суті даної проблеми.
Оцінка «добре»	Вимоги щодо змісту. Студент у достатньо повному обсязі розкрив зміст затверджених до розгляду розділів курсової роботи, показав систематичні та достатньо глибокі знання навчального матеріалу з тематики курсової роботи, є у наявності обґрунтування вибору теми, її актуальність,

	формулювання мети та завдань курсової роботи, робота носить науково-дослідний характер, робота достатньою мірою насичена фактичними даними (у вигляді таблиць, рисунків), проведений їх аналіз, застосовані інноваційні інформаційні технології щодо обробки та аналізу даних, але допущені незначні помилки у розрахунках. Дотримано співвідношення теоретичної та практичної частини робіт, зміст курсової роботи викладений у логічній послідовності, зроблені певні узагальнення і висновки, наведені практичні приклади в контексті тематичного теоретичного матеріалу, але є незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, проміжних та остаточних висновків і пропозицій. При написанні курсової роботи застосований достатньо широкий перелік основних літературних джерел. Вимоги щодо оформлення: відповідність оформлення роботи вимогам діючих нормативних документів щодо виконання та оформлення таблиць і рисунків, списку літератури, наявності в роботах посилань на використані джерела, нумерації сторінок, додатків та ін.
Оцінка «задовільно»	Вимоги щодо змісту. Студент не в повному обсязі розкрив зміст затверджених до розгляду розділів курсової роботи, не в достатній мірі показав знання навчального матеріалу з тематики курсової роботи, обґрунтування вибору теми, її актуальності, формулювання мети та завдань курсової роботи. Робота не має чітких рис науково-дослідного характеру, не в повній мірі насичена фактичними даними (у вигляді таблиць, рисунків), проведений поверхневий їх аналіз, невикористані інноваційні інформаційні технології щодо обробки та аналізу даних. Не дотримано співвідношення теоретичної та практичної частини робіт, зміст курсової роботи укладений не у логічній послідовності, зроблені поверхневі узагальнення і висновки, не наведені практичні приклади в контексті тематичного теоретичного матеріалу, є грубі помилки у формулюванні термінів, категорій, проміжних та остаточних висновків і пропозицій. При написанні курсової роботи використаний обмежений перелік основних літературних джерел. Вимоги щодо оформлення: відповідність оформлення роботи вимогам діючих нормативних документів щодо виконання та оформлення таблиць і рисунків, списку літератури, наявності в роботах посилань на використані джерела, нумерації сторінок, додатків та ін.
Оцінка «незадовільно»	Вимоги щодо змісту. Студент не розкрив зміст затверджених до розгляду питань курсової роботи, не показав знання навчального матеріалу з тематики курсової роботи, обґрунтування вибору теми, її актуальності, формулювання мети та завдань курсової роботи. Робота не носить науково-дослідного характеру, ненасичена фактичними даними (у вигляді таблиць, рисунків), не проведений аналіз, невикористані інноваційні інформаційні технології щодо обробки та аналізу даних. Не дотримано співвідношення теоретичної та практичної частини робіт, зміст курсової

	роботи укладений не у логічній послідовності, зроблені неправильні узагальнення і висновки або вони взагалі відсутні, не наведені практичні приклади в контексті тематичного теоретичного матеріалу, є грубі помилки у формулюванні термінів, категорій, проміжних та остаточних висновків і пропозицій. При написанні курсової роботи використаний вузький (до 10 джерел) перелік основних літературних джерел. Вимоги щодо оформлення: оформлення роботи не відповідає вимогам діючих нормативних документів щодо виконання та оформлення таблиць та рисунків, списку літератури, наявності в роботах посилань на використані джерела, нумерації сторінок, додатків та ін.

Випускова циклова комісія розширює й конкретизує зазначені критерії з урахуванням вимог освітньої програми спеціальності, подає їх в методичних рекомендація до виконання курсових робіт та доводить до відома студентів.

IV. ЕЛЕКТРОННЕ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Електронне навчально-методичне забезпечення навчальної дисципліни повинно забезпечити умови для творчого розвитку особистості студента шляхом індивідуалізації освітнього процесу, розширення можливостей організації самостійної роботи.

Формування електронного навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни проводиться з метою надання вільного постійного доступу здобувачам освіти до навчально-методичних матеріалів навчальної дисципліни.

За неможливості проведення очного навчання, використовуючи матеріали електронного навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін Коледж проводить навчання з використанням можливостей дистанційних технологій навчання.

Основними завданнями навчання з використанням можливостей дистанційних технологій навчання у Коледжі є:

- забезпечення безперервного освітнього процесу у період неможливості проведення очних навчань;
- розширення можливостей доступу різних категорій учасників до якісного навчання;
- забезпечення індивідуалізації освітнього процесу відповідно до потреб, особливостей та можливостей тих, хто навчається;
- підвищення якості та ефективності освітнього процесу шляхом застосування інформаційно-комунікаційних та інноваційних освітніх технологій;
- забезпечення систематичного моніторингу якості освіти.

У Коледжі на офіційному сайті оприлюднюються програми навчальних

дисциплін як нормативної (обов'язкової) так і варіативної (вибіркової) складової навчального плану.

Складові навчально-методичного комплексу навчальної дисципліни, розміщується у середовищі Google Класу на корпоративному акаунті Google Workspace for Education.

НМКД має уніфіковану структуру і обов'язкові складові:

- опис НМКД (для якої спеціальності, курсу);
- загальна інформація про навчальну дисципліну (робоча програма), тематичний план, критерії оцінювання, друковані та Інтернет-джерела, глосарій, відомості про автора);
- навчально-методичні матеріали відповідно до кожного модуля (блоку чи розділу курсу) мають передбачати інструктивний характер, інформаційний (теоретичний матеріал, практичні, самостійні завдання) та контролюючі заходи:
- теоретичний матеріал – структуровані електронні навчальні матеріали (лекції мають відповідати, як загально-дидактичним принципам так і специфічним принципом предмету вивчення, мотивувати здобувачів освіти до прояву інтересу, подальшого поглибленого вивчення теми та курсу в цілому), мультимедійні презентації лекцій, аудіо-, відео-, анімаційні навчальні ресурси, запропоновані викладачем курсу, список друкованих та Інтернет-джерел;
- практичні/семінарські/лабораторні роботи (зміст, методичні вказівки щодо їх виконання, список індивідуальних завдань, форма подання результатів виконання, терміни виконання, критерії оцінювання);
- завдання для самостійної роботи здобувачів освіти (додатковий теоретичний матеріал, методичні вказівки щодо їх виконання, диференційовані індивідуальні завдання, форма виконання результатів, критерії оцінювання);
- матеріали для проведення підсумкового оцінювання (контрольні запитання, тести для самоконтролю, підсумкові тести для оцінювання здобувачів освіти з дисципліни);
- додаткові матеріали.

Завдання для практичних занять повинні містити текст завдань, вимоги до виконання та оформлення, терміни виконання та пересилки викладачу для перевірки.

Плани семінарських занять повинні містити тему, питання та методичні рекомендації щодо підготовки до семінарського заняття.

Проєктні завдання в курсі мають формувати вміння здобувачів освіти зв'язувати отримані теоретичні знання з життєвими реаліями.

Комп'ютерне тестування є основною формою контролю та

самоконтролю.

Вимоги до електронного навчально-методичного забезпечення дисципліни:

1. Відповідальними за формування електронного навчально-методичного забезпечення дисципліни є викладачі, що забезпечують викладання дисципліни.
2. Структура, зміст та оформлення навчальних і методичних матеріалів в електронному вигляді мають відповідати основним вимогам нормативних документів Фахового коледжу.
3. Програми навчальних дисциплін оприлюднюються на офіційному сайті Фахового коледжу та подаються у електронній формі в загальноприйнятому форматі*.pdf.

Електронна бібліотека електронного навчально-методичного забезпечення дисципліни формується у форматі (*.doc, *.docx, *.pdf). Для слайд-лекцій може бути використаний формат презентацій (*.ppt, *.pptx). У випадках подачі електронних підручників допускається формат – *.html.

V. ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ДОСТУПНІСТЬ

Програма навчальної дисципліни та інше навчально-методичне забезпечення навчальної дисципліни зберігаються у кабінеті завідувача відділення.

Електронний навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни, розміщується у середовищі електронного навчання на офіційному сайті Коледжу.

За рішенням циклової комісії (завідувача відділення) може формуватись електронна бібліотека електронного навчально-методичного забезпечення дисциплін відповідних освітньо-професійних програм та зберігатись у встановленому місці.

Здобувачу освіти має бути забезпечений вільний та зручний доступ до Програми та іншого навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни (з урахуванням вимог законодавства щодо інформації з обмеженим доступом) на безоплатній основі.

VI. АВТОРСЬКЕ ПРАВО

Програми навчальних дисциплін (у пропонованому форматі) не є об’єктами авторського права та інтелектуальної власності, що випливає із ст. 8 Закону України про авторське право та суміжні права.

Інші складники навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни можуть бути об’єктами авторського права, якщо вони є творами у галузі науки, літератури та/або мистецтва, зазначеними у ст. 8 Закону України про авторське право та суміжні права або у Конвенції про заснування Всесвітньої організації інтелектуальної власності.

Інформаційне наповнення навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни та його складових не повинно порушувати авторських

прав й інших прав сторонніх осіб.